

רשומות

הצעות חוק

17 ביולי 1978

1356

י"ב בתמוז תשל"ח

מס' חוק

281 חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 18), תשל"ח-1978

282 — חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 7), תשל"ח-1978

בתפרסמות בזה הצעות חוק מטעם הממשלה :

חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 18), תשל"ח-1978

1. בסעיף 1 לחוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, במקום "9,000 מיליון לירות" יבוא תיקון סעיף 1 "15,000 מיליון לירות".

דברי הסבר

עד סוף חודש מאי 1978 מכרה המדינה איגרות מילווה פיתוח בסכום כולל של כ-8,500 מיליון לירות, וכדי לאפשר להמשיך ולמכור איגרות טוב, מוצע להגדיל את סכום המילווה על פי החוק האמור ב-6,000 מיליון לירות ולהעמידו על 15,000 מיליון לירות.

חוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, כפי שתוקן, מאפשר לנמשלה לקבל בשם המדינה מילווה למטרות פיתוח בסכום כולל שלא יעלה על 9,000 מיליון לירות, ולהוציא למטרה זו איגרות טוב.

1 ס"ח תש"ך, עמ' 47; תשל"ז, עמ' 18 ועמ' 146.

חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון מס' 7), תשל"ח-1978

החלטת סעיף 27 1. במקום סעיף 27 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958, יבוא:

27. (א) הוראות חוק זה יחולו גם על המדינה, אולם סעיפים 14 ו-15 לא יחולו על מוסד להכשרת עובדי חינוך שהיא מקיימת.
- (ב) שר החינוך והתרבות רשאי, מיזמתו או על פי הצעת המועצה, ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, להתקין תקנות בדבר חופש פעולה של מוסד כאמור בסעיף קטן (א), בענינים המנויים בסעיף 15, כולם או מקצתם.

דברי הסבר

הפעלתם של כל החוקים המסדירים התקשורתיות של המדינה, ובראשם חוק נכסי המדינה, תשי"א-1951. מישור שני הוא חופש הפעולה הניתן למוסדות מוכרים לפי החוק. ככל יחידה ממשלתית, מוסד שכבועלות המדינה אינו בן-חורין לגמל את עניניו האקדמיים והמינויים הליים כטוב בעיניו. תכנית עבודתו, רשויותיו, מינוי מורים בו והעלאתם בדרגה, קביעת שיטות עבודתו וכל פעולותיו האחרות, מן הנמנע שיותקו מהמסגרת המשפטית והארגונית שבה פועלת המדינה כולה, לענין חלוקת התקציב, מינויים, משמעת, גמלאות ושאר תנאי עבודה. לגבי מוסד ממשלתי להכשרת עובדי חינוך, שבו עוסקת הצעה זו (דהיינו בית מדרש ממלכתי או ממלכתי-דת), קיימים גם היבטים נוספים, שמקורם בצו חינוך ממלכתי (בתי מדרש למורים ולגונות), תשי"ח-1958. החינוך הניתן בו חייב שיונתן מאת המדינה, ללא זיקה לגוף מפלגתי, עדיף או ארגון אחר מחוץ לממשלה, ובפיקוחו של השר או של מי שהוסמך לכך על ידיו (שם, סעיף 1); את תכנית הלימודים בו קובע שר החינוך והתרבות (שם, סעיפים 4-5); מטרתו מוגדרת מראש, במובן זה שעליו להשתית את החינוך על ערכי תרבות ישראל והישגי המדע, על אהבת המולדת ונאמנות למדינה ולעם ישראל, על אימון בעבודה ובמלאכה. על הכשרה חלוצית ועל שאיפה לחברה בניה על חירות, שוויון, סובלנות, עזרה הדדית ואהבת הכריות (שם, סעיף 2).

מישור שלישי הוא מישור התקציב: המדינה אינה "מש-תפת" בתקציבו של מוסד שבבעלותה אלא מקיימת את המוסד כולו, כחלק בלתי נפרד מתקציב משרדית. יחד עם זאת, וכדי לקרב ככל האפשר את סדרי פעולתו של מוסד שהמדינה מקיימת לסדרי פעולה של מוסד מוכר אחר, מוצע להסמיך את שר החינוך והתרבות להחיל על המוסד את הוראות סעיף 15 בדבר חופש פעולה, כולן או מקצתן. לפי הצעה, אין היומה לכך חייבת לבוא מאת השר עצמו, אלא יכולה שתבוא מן המועצה.

סעיפים 14, 15 ו-17 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958, קובעים: "מוסד מוכר תאגיד".

14. מוסד מוכר הוא תאגיד וכשר לתכוע ולהיתבע, לרכוש ולהחזיק נכסים ולהוציאם מרשותו, להתקשר בחוזה ולהיות צד בכל משא ומתן משפטי או אחר.

חופש פעולה

15. מוסד מוכר הוא בן חורין לכלכל עניניו האקדמיים והמינהליים, במסגרת תקציבו, כטוב בעיניו.

בסעיף זה, "ענינים אקדמיים ומינהליים" - לרבות קביעת תכנית מחקר והוראה, מינוי רשויות המוסד, מינוי מורים והעלאתם בדרגה, קביעת שיטת הוראה ולימוד, וכל פעולה מדעית, חינוכית או משקית אחרת.

תקציבי המוסדות

17. המועצה רשאית להציע הצעות בדבר הזשתתפות המדינה בתקציבי המוסדות המוכרים.

חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958, לא הת-ייחס במפורש למוסדות שבבעלות המדינה. לכאורה ולפי הוראת סעיף 42 לפקודת הפרשנות, אפשר שהמדינה היתה רשאית לקיים מוסדות להשכלה גבוהה בלא שיוכרו לפי החוק ואף להעניק בהם תארים אקדמיים, אולם בפועל נהגה המדינה לפנות למועצה ולבקש היתר לפי סעיף 21 לחוק על מוסדות להכשרת עובדי חינוך שהיא מקיימת, ובדעתה להמשיך ולחזקן להחלטת המועצה באשר להכרה ולהענקת תארים מוכרים. מוצע על כן לקבוע במפורש כי דין מוסדות שהמדינה מקיימת יהיה כדין כל מוסד אחר. עם זאת, קביעה כזו מחייבת הוצאתם של המוסדות הללו מכלל תחולתן של הוראות החוק שאינן ישימות למוסד שהוא יחידה ממשלתית. כך, למשל, באשר המדינה על כל יחידותיה היא אי-שיות משפטית אחת, אי אפשר שמוסד שהוא בבעלות המדינה יהיה לאישיות משפטית נפרדת, כי בכך תשתבש

1 ס"ח תשי"ח, עמ' 191; תשכ"א, עמ' 31; תשכ"ג, עמ' 65; תשל"ב, עמ' 32; תשל"ה, עמ' 243; תשל"ו, עמ' 6; תשל"ז, עמ' 94.